

روزشمار

دو شنبه

۲۶ مرداد ۱۳۶۶

ذیحجه ۱۴۰۷

۱۷ اوت ۱۹۸۷

۳۸۵

هواپیماهای عراق ، امروز چند منطقه غیرنظامی و مرکز صنعتی ، از جمله کارخانه کاغذسازی “ هفت تپه “ ، تأسیسات نفتی اهواز و کارخانه کشت و صنعت کارون را هدف حملات هوایی خود قرار دادند . کارخانه کاغذسازی پارس هفت تپه در ساعت‌های ۴۵ : ۱۶ و ۵۵ : ۱۶ مورد تهاجم پنج فروند هواپیما قرار گرفت ^(۱) که بر اثر آن ، به دستگاه‌های شماره یک و دو تهیه مواد ، انبارهای کارخانه و سنگرهای ساخته شده در محل ، خسارت کلی وارد آمد و ۲۵ تن از کارگران کارخانه به شهادت رسیدند و ۳۵ تن نیز زخمی شدند . ^(۲) تأسیسات نفتی واحد بهره‌برداری شماره یک و دو اهواز نیز در ساعت ۱۴ هدف بمباران هواپیماهای عراق قرار گرفتند و آسیب دیدند . در این حمله ، شش تن از کارکنان این واحدها زخمی شدند . این دو واحد ، دیروز هم مورد حمله هواپیماهای دشمن قرار گرفته بودند . ^(۳)

از سوی دیگر ، دو فروند هواپیمای عراقی با حمله به کارخانه کشت و صنعت کارون پنج نقطه از تأسیسات این کارخانه را تخریب کردند . ^(۴) در این حمله چهار تن شهید و ۱۲ تن زخمی شدند . ^(۵) هواپیماهای عراق همچنین روستاهای “ ورده “ ، “ کلیته “ و منطقه “ تمرچین “ در مرز سردشت را بمباران کردند . ^(۶) عراق همچون گذشته ، منظور از حملات خود به مراکز صنعتی - اقتصادی را ، ناتوان کردن و تحت فشار قرار دادن ایران برای پذیرفتن صلح اعلام کرد . روزنامه “ القادسیه “ ارگان وزارت دفاع عراق ، در مقاله‌ای نوشت : « تخریب کامل تأسیسات اقتصادی ایران ، تنها راه برای تحت فشار قرار دادن این کشور جهت پایان دادن به جنگ خلیج [فارس] است . » القادسیه ، افزود : « نیروهای مسلح عراق باید ضربات نابودکننده‌ای را جهت انهدام بقایایی تأسیسات اقتصادی و نفتی ایران واردکنند تا این کشور از ادامه جنگ ناتوان گشته و یک صلح جامع و عادلانه را بپذیرد . » ^(۷) به تلافی حملات عراق به واحدهای صنعتی کشورمان ، تأسیسات اسکله‌های “ البکر “ و “ الاعمیه “ و نیز تأسیسات

نظامی - اقتصادی بندر "ام‌القصر" و تأسیسات اطراف بصره، زبیر، و برزگان عراق زیر آتش توپخانه سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قرار گرفتند. ^(۸)

۳۸۶

خبرگزاری یونایتدپرس اعلام کرد: «عراق با درخواست آمریکا در مورد محدود کردن حملات هوایی خود علیه هدف‌های داخل ایران جهت جلوگیری از اقدامات تلافی‌جویانه این کشور علیه کشتی‌های جنگی آمریکا در خلیج فارس، موافقت کرده است.» ^(۹) این خبرگزاری در مورد درخواست آمریکا از عراق برای پایان دادن به جنگ نفت‌کش‌ها، نوشت: «حدود دو هفته پیش، درخواست آمریکا از طریق کاردار سفارت این کشور در بغداد تسلیم مقامات عراقی شد. مقامات کنگره می‌گویند از آن زمان تاکنون گفت‌وگوی دیگری نیز صورت گرفته است و مقامات عراقی به خویشتن‌داری دعوت شده‌اند. برخی مقامات رسمی آمریکا ابراز عقیده کردند که حتی حملات محدود عراق در خلیج فارس، ممکن است خطر تشدید تنش در خلیج فارس و در معرض خطر قرار گرفتن واحدهای نیروی دریایی آمریکا در منطقه را به دنبال داشته باشد.» ^(۱۰) منابع آگاه دولت آمریکا گفتند ایالات متحده امیدوار است با کمک عراق در متوقف کردن جنگ نفت‌کش‌ها، برای پایان دادن به جنگ تقریباً هفت ساله بین ایران و عراق از طریق دیپلماتیک به ایران فشار وارد کند. این مقامات افزودند واشنگتن از متحدین میانه‌رو عرب آمریکا از جمله مصر، اردن، کویت و عربستان خواسته است به عراق در مورد حملات به کشتی‌های ایران در خلیج فارس، هشدار دهند. ^(۱۱)

هفته نامه نیوزویک نیز در این باره نوشت: «عراق به دلیل فشار واشنگتن، برای مدتی از جنگ در آب‌های خلیج فارس خودداری کرده است. شاید دیر یا زود عراقی‌ها نتیجه‌گیری کنند که آنها راهی ندارند جز آن‌که حمله خود را از سر بگیرند.» ^(۱۲)

۳۸۷

تعدادی از منافقین با کمین در سرراه نیروهای ارتش در نوار مرزی "سورن" از توابع بانه، چهار تن از نیروهای خودی را شهید و سه تن را زخمی کردند و سیزده تن را نیز به اسارت درآوردند. ^(۱۳) در منطقه مریوان نیز عوامل ضدانقلاب با گذاشتن دو عدد مین ساعتی در پل "جاده دزلی - مریوان"، خساراتی به این پل وارد ساختند. ^(۱۴)

۳۸۸

به گزارش معاونت اطلاعات نیروی زمینی از کردستان عراق، نیروهای گُرد مبارز عراقی، در یک گور دسته جمعی اجساد ۸۵ تن از مردم "حلبچه" را کشف کردند. این افراد به دلیل شرکت در راه‌پیمایی مردم حلبچه در روز ۱۳۶۶/۲/۲۳ به دست مأموران دولت بعث عراق شناسایی و در این مکان زنده‌به‌گور شده‌اند. ^(۱۵)

به گزارش قرارگاه رمضان، پیش‌مرگان کرد عراقی در دو کمین جداگانه - یکی در منطقه "قلعه دیزه"، در پشت آبادی "گردزیان" و دیگری در جاده "توز خرماتو"، در استان "کرکوک" - ضمن به هلاکت رساندن ۳۸ تن از نیروهای عراقی از جمله "سرتیپ کامل" اهل ناصریه، "ستوان یکم آزاد" اهل اربیل و مسئول ستاد تیپ ۹۷ عراق، ده‌ها قبضه سلاح را به غنیمت خود درآوردند. ^(۱۶) همچنین در پی کمین مبارزان کرد عراقی در پل "زلم" در منطقه عمومی قلعه‌دیزه، یک دستگاه خودرو جاش‌ها منهدم شد و ۱۴ تن از آنها که جمعی گردان خفیفه ۱۷۴ بودند، کشته شدند و چهار تن نیز به اسارت درآمدند. ^(۱۷)

۳۸۹

آیت‌الله خامنه‌ای رییس‌جمهور در اجتماع مردم قوچان با اشاره به وضعیت خلیج فارس گفت: «ما در خلیج فارس کسی را تهدید نمی‌کنیم و هرگونه تهدید کشتی‌رانی را محکوم می‌نماییم، اما اگر عراق به کشتی‌های ما در خلیج فارس حمله کند، مطمئناً کشتی‌های متحدین عراق را در خلیج فارس خواهیم زد، هر چند پرچم امریکا و یا دیگر کشورها بر آن نصب شده باشد.» آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: «اگر امریکا به ناو، بندر و یا نگرگاه‌های ماحمله کند، متقابلاً ضربه قاطعی به آن وارد خواهیم کرد.» ^(۱۸)

۳۹۰

ناوگان مین‌یاب نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران در چهارمین روز از عملیات پاک‌سازی منطقه از مین، در دریای عمان چند مین را کشف و منهدم کرد. ^(۱۹) خبرگزاری جمهوری اسلامی در گزارشی از ادامه عملیات مین‌روبی در خلیج فارس، اعلام کرد: «پرسنل ناوگان مین‌روب در حالت جنگی به‌سر می‌برند و کلیه افراد در محل‌هایی که از قبل برای آنها تدارک دیده شده، مستقر شده‌اند... ناوگان مین‌روب نیروی دریایی که قصد پاک‌سازی مناطق آلوده به مین و تأمین امنیت کشتی‌رانی را دارد، به دریای عمان عزیمت کرده است و احتمالاً با ورود به فاصله ۱۲ تا ۱۶ مایلی سواحل "فجیره"، به پاک‌سازی این محدوده نیز اقدام خواهد نمود.» ^(۲۰)

۳۹۱

"گاسپار واینبرگر" وزیر دفاع امریکا، درباره توانایی‌های ایران در مقابله با امریکا در خلیج فارس، گفت: «ایرانی‌ها می‌توانند دو کارت دیگر خود را رو کنند: یکی موشک‌های کرم ابریشم و دیگری مین‌گذاری که با انهدام نفتکش بریجتون مؤثر بودن خود را ثابت نموده است. موشک‌های کرم ابریشم، مادامی که ایران آن را در پایگاه‌های پرتاب مستقر نکرده و تصمیم نگرفته که با چنین کاری خطر حملات امریکا به آنها را بپذیرد، خطری جدی محسوب نمی‌شود. ولی مین‌ها بسیار نگران‌کننده‌تر هستند چون حداکثر عمق خلیج ۲۰۰

فوت است که مین‌گذاری در طول و عرض این آبراه کارآیی دارد. واشنگتن معتقد است که ایرانی‌ها تا به حال در جنگ مین موفق بوده‌اند. نیروی دریایی ایالات متحده مشغول تشکیل یک نیروی مین‌روب است که شامل هلی‌کوپتر، غواص و کشتی‌های مین‌روب می‌باشد. «مجله "یو. اس. نیوز" چاپ آمریکا با نقل اظهارات واینبرگر افزود: «اوضاع خلیج‌فارس روزبه‌روز غیر قابل پیش‌بینی‌تر می‌شود. با اخطار سپاه پاسداران در مورد حملات انتحاری به کشتی‌های امریکایی، به نظر می‌رسد که تهران در ارتباط با عملیات‌های دریایی ایالات متحده در خلیج [فارس]، دست از شوخی برداشته باشد.»^(۲۱)

«مجله امریکایی تایم» نیز در این زمینه نوشت: «گاسپارو واینبرگر وزیر دفاع آمریکا، می‌گوید: "فکر می‌کنم لازم نباشد که پیش‌بینی کنیم ایران به چه اقدامی دست خواهد زد، ما صرفاً وظیفه‌ای داریم که باید آن را انجام دهیم." این سخنان احتمالاً نشان تفکر غالب در دولت ریگان بر سر مسائل تهران می‌باشد. ولی علی‌رغم فقدان پیش‌بینی دولت در مورد سیاست خلیج [فارس]، پنتاگون سخت می‌کوشد تا اقدام مناسب در شرایط حمله ایرانی‌ها به رزم‌ناوهای امریکایی در این آبراه را دریابد و این‌جاست که سؤالات دیگری مطرح می‌شوند: چگونه می‌توان تشنجات فوری را در منطقه آرام نمود؟ مهم‌تر از همه آن که دولت‌ها غربی و به خصوص ایالات متحده در قبال یک کشور غیرقابل پیش‌بینی مثل ایران، قادر به چه کاری هستند؟ بعضی از استراتژی‌ها در مورد عدم عکس‌العمل دولت به خاطر تصادم مین با بریجتون در ماه گذشته، بسیار موضعی انتقادآمیز دارند. "زیگینو برژنسکی"، مشاور امنیت ملی کارتر، گفت: "ما باید جزیره فارسی را پودر می‌کردیم."»^(۲۲)

مجله "تایم" چاپ هلند نیز در مقاله‌ای با عنوان "مقابله با پدیده بی‌انتها" به قلم "ماکوب‌وی" و "لاماجورنیور"، با اشاره به این نکته که "امریکا باید پیش از هر چیزی اقدامات خود را با اقدامات متحدین هم‌آهنگ کند"، استراتژی امریکا درباره نحوه رویارویی با ایران را در خلیج‌فارس به نقل از کارشناسان مختلف مورد بررسی قرار داد: «ادوارد دلوت واک "نویسنده کتاب" استراتژی: منطق جنگ و صلح" می‌نویسد: "ویژگی غیرقابل‌باور در حال حاضر در خلیج‌فارس این است که چگونه ایالات متحده در حقیقت به تنهایی در برابر خطرات ایستاده است؟ تاریخ، لزوم دستیابی به یک اتفاق و هم‌دستی در داخل و خارج را برای این قبیل ماجراها به ما می‌آموزد، ایالات متحده می‌تواند با کمک متحدانش به ویژه اروپای غربی، در تشکیل یک سیاست یک‌پارچه امریکایی به این اتفاق دست یابد...» "گاری سیک" کارشناس مسائل ایران و مشاور اسبق امور خاورمیانه در دولت کارتر در مورد مزایای کار در چارچوب سازمان ملل می‌گوید: "مزیت سازمان ملل در این است که به سایر کشورهای عرب امکان می‌دهد که علناً به تلاش‌های تعدیل رفتار ایران بپیوندند. در حال حاضر، بسیاری از کشورهای عرب احساس می‌کنند که به دلیل پشتیبانی مؤکد واشنگتن از

اسرائیل، نمی‌توانند به‌طور علنی از اقدامات دیپلماتیک ایالات متحده حمایت نمایند. «آنتونی کوردزمن» نویسنده کتاب «درس‌هایی از جنگ مدرن: ایران - عراق» با احتیاط بیش‌تری سخن می‌گوید. وی گفت: «عامل مهم این است که اجازه دهیم ایران میزان شدت درگیری را تعیین کند. نباید چنین تصور شود که ایالات متحده جنگ را تشدید می‌کند.» هفته گذشته برنامه‌ریزان نظامی ایالات متحده، دقیقاً طبق نظر کوردزمن پیش رفتند و به برنامه‌ریزی در مورد احتمالاتی پرداختند که بر ماهیت هرگونه تحرکات قابل پیش‌بینی ایران متکی بود؛ مثلاً اگر ایران موشک‌های کرم ابریشم ساخت چین را به سوی کشتی‌های آمریکایی شلیک کند، محتمل‌ترین کار این است که ایالات متحده درصدد از بین بردن سایت آن موشک برآید و برای این کار، می‌تواند بمب‌افکن‌هایی را که بر فراز ناو هواپیمابر «کانستلیشن» که در خارج از خلیج فارس مستقر است، اعزام کند. «(۲۳)»

۳۹۲

به دلیل عدم موفقیت دولت آمریکا در جلب مشارکت کشورهای اروپایی در بحران خلیج فارس و ترس از فرورفتن آمریکا در یک بحران منطقه‌ای، مناقشه‌کنگره آمریکا و دولت ریگان شدیدتر شد. رییس کمیته اطلاعاتی کنگره گفت: «احساسات ناخوشایند و عصبانیتی در کنگره پیرامون سیاست دولت در خلیج فارس مشهود است و این حالت به مسئله نامحدود بودن تعهد آمریکا بازمی‌گردد.» ما تا کی متعهدیم؟ کی از خلیج فارس خارج خواهیم شد؟ چه نوع بحرانی می‌بایست کاهش یابد؟ «(۲۴)» در مقابل، دولت ریگان با رد درخواست مجلس نمایندگان در اعمال قانون اختیارات رییس جمهور در دوران جنگ، منکر وجود تعهدات نامحدود آمریکا در منطقه است. مشاور امنیت ملی ریگان «کارلوچی» گفت: «وکلاي کاخ سفید می‌گویند نیاز به استناد رسمی به قانون اختیارات جنگی وجود ندارد. آنها عقیده ندارند که آمریکایی‌ها در معرض خطر آبی باشند.» (۲۵) تقویت حضور نظامی آمریکا در خلیج فارس یک تعهد نامحدود نیست و اگر خطر رفع شود اسکورت کشتی‌ها می‌توان متوقف شود. «(۲۶)»

در مورد بین‌المللی بودن اقدامات آمریکا در خلیج فارس نیز «رابرت دال» سناتور آمریکایی گفته است: «متحدین به ما می‌گویند که [در مورد بحران خلیج فارس] آرام بنشینیم. البته گفتن این موضوع کار آسانی است آن‌هم در زمانی که اروپایی‌ها و ژاپنی‌ها در جای گرم و نرمی زندگی می‌کنند، در حالی که «عمو سام» برای حفاظت از نفت مورد احتیاج آنها، کشتی‌ها و هواپیماهایش را مجبور به گشت‌زنی می‌کند.» (۲۷)

۳۹۳

ناو هواپیمابر فرانسوی «کلمانسو» به همراه دو ناوچه مجهز به موشک‌های هدایت‌شونده و یک نفت‌کش سوخت‌رسان، پس از ۱۸ روز به منطقه عملیاتی خود در خلیج فارس

رسیدند. (۲۸) وزیر خارجه فرانسه، ژان برنارد ریموند " در این باره گفت: « کشتی‌های مادر خلیج فارس حضور دارند. آنها کشتی‌های تجاری را اسکورت نمی‌کنند، ولی می‌توانند در مواقع لزوم به آنها کمک رسانند. این کوشش‌ها و اقدامات همواره تحت کنترل شدید قرار دارند. » وی افزود: « در صورتی که این احساس به وجود آید که یک نیروی دریایی چند ملیتی برای حمایت از کشتی‌های تجاری به وجود آمده است، خطر بسیاری منطقه را تهدید می‌کند، چرا که این امر واکنش‌هایی را موجب شده و خلیج فارس تبدیل به محل درگیری بین قدرت‌های خارجی می‌شود. » دریا سالار " لاکزاد " فرمانده منطقه پنج دریایی فرانسه نیز درباره دلایل حضور فرانسه در آب‌های دوردست، گفت: « اقیانوس هند همواره یک آبراه حیاتی برای غرب و خصوصاً فرانسه است. بیش از یک سوم از احتیاجات نفتی این منطقه توسط جزیره العرب تامین می‌شود. ۳۰ الی ۴۰ کشتی غیرنظامی (با پرچم‌های مختلف) از تنگه هرمز و شش فروند از همین نوع کشتی از تنگه " باب‌المندب " عبور می‌کنند. » لاکزاد افزود: « علی‌رغم اوج‌گیری جنگ نفت‌کش‌ها در خلیج فارس، موضع پاریس فرق نکرده و مثل همیشه عبارت است از " برخورداری از حضور بازدارنده "، با این حال، این کشور همیشه از اسکورت نزدیک و دائمی کشتی‌های تجاری خودداری کرده است. » نشریه " لوموند دیپلماتیک " ضمن درج مطالب فوق، در مورد چگونگی همکاری فرانسه با سایر کشورهای عربی در خلیج فارس، نوشت: « پاریس تاکنون در مقابل پیشنهاد امریکا مبنی بر وجود یک همکاری مشترک بین کشورهای غربی در زمینه ارسال نیرو به منظور تأمین آزادی کشتی‌رانی در خلیج فارس، سکوت و محافظه‌کاری اتخاذ کرده است، چرا که فرانسه عقیده دارد این طرح ریگان که در اجلاس " ونیز " ژوئن ۱۹۸۷ میلادی (خرداد ۱۳۶۶) پیشنهاد شده است، شانس بسیار کمی برای تحقق دارد. پاریس تنها به تبادل اطلاعات با نیروی دریایی امریکا اکتفا می‌کند. این همکاری در دفاع از " دنیای آزاد " در این منطقه، سهم بسیاری دارد. یکی از اعضای هیئت فرانسوی شرکت‌کننده در اجلاس ونیز گفت: " چنانچه بخواهیم پا را فراتر از تبادل اطلاعات بین ناوگان‌های متحد گذاریم، آن وقت است که دیگر، مسئله رنگ سیاسی به خود می‌گیرد. " فرانسویان بر این عقیده‌اند که افزایش حضور ابرقدرت‌ها در منطقه خلیج فارس، دو نتیجه متضاد به همراه خواهد داشت: این حضور نظامی ممکن است بتواند از حملات علیه نفت‌کش‌ها جلوگیری به عمل آورد. و لیکن از سوی دیگر قادر است خطرات درگیری‌های بین‌المللی را نیز در پی داشته باشد. » (۲۹)

۳۹۴

در پی افزایش حملات علیه کشتی‌رانی در خلیج فارس، شرکت " پوگولی‌نیا " متعلق به یوگسلاوی، امروز به کشتی‌های خود در خلیج فارس دستور داد شب‌هنگام از کشتی‌رانی در خلیج فارس و دریای عمان خودداری کنند. از چهارده شرکت کشتی‌رانی یوگسلاوی، تنها

پوگولی‌نیا به رفت‌وآمد بین بندرهای خلیج فارس ادامه می‌دهد. خطوط کشتی‌رانی اکنون به عربستان و کویت و امارات محدود شده است و بنادر عربستان و کویت برای تخلیه تجهیزات نظامی برای عراق مورد استفاده قرار می‌گیرند. (۳۰)

۳۹۵

«ابوغزاله» وزیر دفاع مصر، پیروزی ایران در جنگ را تهدیدی برای امنیت مصر و عربستان خواند: «پیروزی ایران سبب خواهد شد عراق به شیعه و سنی تقسیم شده و یک کشور کوچک کردنشین در داخل آن ایجاد شود و به طور کلی عواقبی برای کشورهای حوزه خلیج [فارس] و احتمالاً از جمله عربستان سعودی دربرخواهد داشت.» پیروزی ایران همچنین عواقب تهدیدکننده‌ای علیه منافع ملی مصر، چه از لحاظ اقتصادی و چه از لحاظ نظامی خواهد داشت، زیرا مصر دارای کارگزاران مهاجر فراوان در منطقه است. «ابوغزاله سپس گفت: «پیروزی ایران در جنگ خلیج [فارس] سبب خواهد شد دریای سرخ و کانال سوئز در معرض تهدید قرار بگیرد.» (۳۱)

۳۹۶

در سومین روز گفت‌وگو بین حافظ اسد و «شیخ زائد» در دمشق، خبرگزاری یونایتدپرس گزارش داد: «رؤسای کشورهای سوریه و امارات متحده عربی برای اطلاع دادن نتایج گفت‌وگوهای خود که هدف آن کاهش از تشنج در خلیج فارس و پایان دادن به جنگ ایران و عراق است، دو نماینده به بغداد فرستادند.» یونایتدپرس افزود: «حافظ اسد رئیس جمهوری سوریه و شیخ زاید رئیس امارات متحده عربی، برای تنظیم یک استراتژی قابل اجرا جهت از میان بردن بحران فزاینده در خلیج فارس و پایان دادن به جنگ تقریباً هفت ساله خلیج فارس، مدت سه روز در پایتخت سوریه به گفت‌وگو پرداختند. دیپلمات‌ها در خلیج فارس گفتند شیخ زاید خواهان تشویق حافظ اسد - متحد عربی عمده ایران - برای وارد آوردن فشار به تهران برای انصراف از سیاست‌های تشدید جنگ در منطقه است.» (۳۲)

«شاذلی قلیبی» دبیرکل اتحادیه عرب، امروز در مقر این اتحادیه در تونس با نماینده عراق در اتحادیه عرب دیدار و گفت‌وگو کرد. از سوی دیگر، منابع نزدیک به اتحادیه عرب در تونس اعلام کردند: «کمیته هفت‌گانه عرب مأمور پی‌گیری تحولات جنگ عراق و ایران، قراراست به دنبال اجلاس وزاری امور خارجه کشورهای عضو جهت بررسی فعالیت‌های آینده این کمیته به منظور اجرای قطع‌نامه شماره ۵۹۸ سازمان ملل، تشکیل جلسه دهند.» (۳۳)

۳۹۷

کاردار عربستان در تهران با اشاره به سخنان آیت‌الله خامنه‌ای در خطبه‌های نماز جمعه تهران، با تشکر از ایشان گفت: «ایرانی‌ها با لغو محاصره دو هفته‌ای سفارت عربستان سعودی

در تهران، اجازه دادند بار دیگر پرچم سعودی بر فراز ساختمان سفارت به اهتزاز درآید. « بشیرالرومی » کاردار عربستان سعودی در تهران، به روزنامه سعودی « الشرق الاوسط » گفت که به سبب تقبیح آقای خامنه‌ای از افرادی که سفارت‌خانه‌های سعودی و کویت را روز پس از حادثه مکه تصرف کرده بودند، از رییس جمهوری ایران سپاسگزار است. الرومی افزود: « چنین تقبیح آشکار، بازتاب خوبی داشت و از سوی اعضای هیئت‌های دیپلماتیک کشورهای اسلامی و خارجی مورد استقبال قرار گرفت. » الرومی در گفت‌وگوی تلفنی خود با این روزنامه گفت: « اوضاع از خوب به سوی بهتر شدن در حال پیش‌روی است و تلاش جهت اعاده وضعیت عادی بین دو کشور، در جریان است. » الرومی افزود: « عربستان سعودی روابط خود را با ایران قطع نخواهد کرد و ۱۲ تن دیپلمات به اضافه وابسته نظامی، پس از ترک خانواده‌های‌شان، در تهران باقی خواهند ماند. » الرومی در مصاحبه دیگری با نشریه انگلیسی زبان « عرب نیوز » گفت: « پادشاهی سعودی برای همبستگی اسلامی و وحدت امت مسلمان تلاش می‌کند. » وی افزود: « پادشاهی سعودی به صلح و همکاری علاقه وافر دارد و ایران را به عنوان همسایه‌ای مسلمان قلمداد می‌کند. » (۲۴)

۳۹۸

قطع‌نامه ۵۹۸ بهترین راه برای پایان دادن به جنگ است « جولینو آندره‌ئوتی » وزیر خارجه ایتالیا، با بیان این مطلب، بر اجرای قطع‌نامه ۵۹۸ و همکاری کشورهای غربی و تحریم تسلیحاتی به عنوان ضمانت اجرایی این قطع‌نامه تأکید کرد و افزود: « در هفت سال گذشته، توجهی به جنگ خونین ایران و عراق نشده است و اکنون که شورای امنیت بعد از مباحثات بسیار، طی قطع‌نامه‌ای از دو کشور خواستار توقف این جنگ شده، کسانی قصد دارند این قطع‌نامه تاریخی را بی‌اثر سازند. این قطع‌نامه بهترین راه برای متوقف ساختن جنگ است. چهار کشور اروپایی عضو شورای امنیت باید جهت به اجرا درآمدن این قطع‌نامه فعالیت کنند و اجازه ندهند شوروی، چین، ژاپن، و دیگران آن را نابود کنند. » وی افزود: « دولت ایتالیا فعلاً تصمیم گرفته تحریم تسلیحاتی علیه دو کشور را دنبال کند و اگر واقعاً این تحریم نقض شد، ما مجازات‌های بسیار شدیدی برای متخلفین پیشنهاد خواهیم کرد. » (۲۵)

۳۹۹

مجله « فارین افرز » در مقاله‌ای، توانایی‌ها و امکانات ایران و عراق، استراتژی دو طرف و نقطه ضعف‌های آنان را مقایسه کرد و مواضع کشورهای امریکا، شوروی و اعراب در برابر جنگ را مورد بررسی قرار داد. نویسنده این مقاله، با اشاره به این نکته که در یک ارزیابی استراتژیک معمول، ایران به سبب جمعیت بیش‌تر و برخورداری از شور و حرارت برخاسته از

یک انقلاب پیروزمند، بایستی در این جنگ پیروز شود، نوشت: «ایران نیروهای بیش‌تری را در جبهه جنگ گردآورده است، اما عراق برخلاف پیش‌بینی‌های مبهم کارشناسان خارجی، با توان حیرت‌آوری به نبرد ادامه داده است. عراق برای جبران کمبود نیروی انسانی خود به طور کارآمدتری بسیج شده است. بر اساس برآوردهای امریکا، عراق پیوسته تعداد هفتصد و پنجاه هزار نفر در حال خدمت دارد که حدود دویست هزار تن بیش از نیروهای در حال خدمت ایران می‌باشد. عراق طی پنج سال گذشته، نه تنها بزرگترین، بلکه مهم‌ترین ارتش دنیای عرب را ایجاد نموده است. اگر چه ناظران غربی می‌گویند که عراق نتوانسته است از تسلیحات خود در میدان جنگ به نحو مطلوبی استفاده نماید، ولی کارآیی آن رو به افزایش است. چشم‌گیرتر از همه این‌که، تعداد هواپیماهای عراق تقریباً بیست برابر هواپیماهای ایران است ولی با همه اینها هنوز نمی‌توان روی برتری عراق در جبهه حساب کرد، اما واقعیت این است که عراق گمان نمی‌کند که بتواند در میدان جنگ بر ایران پیروز گردد. عراق با توجه به وسعت خاک و عزم راسخ ایران، احتمالاً نخواهد توانست آن کشور را شکست دهد. استراتژی عراق این است که فشارهای نظامی علیه ایران را ادامه دهد و آن‌را از لحاظ اقتصادی به زانو درآورد، در حالی‌که استراتژی ایران، علی‌رغم محدودیت‌های اقتصادی و نظامی موجود، در کل بر تداوم حالت تهاجمی استوار است. استراتژی عراق بیش‌تر جنبه تدافعی دارد، اما ایران با عدم برخورداری از تحرک و قدرت آتش، نتوانسته است شهرهایی را به تصرف درآورده و یگان‌های عراق را درهم بکوبد. کارشناسان نظامی غربی اظهار داشته‌اند که عراق به منظور بالا بردن روحیه ملی و دادن قدرت تحرک بیش‌تر به نیروهایش، بایستی فاو را بازپس بگیرد. در واقع نقطه ضعف عراق همانا فرسایش نیروی انسانی آن است. عراق جهت رسیدن به پیروزی نیاز بدان دارد که صرفاً بازنده نشود و از سال ۱۹۸۱ [میلادی] (۱۳۶۰) به امید پایان دادن به جنگ، تقریباً به هر وسیله‌ای متشبث شده است.» (۳۶)

۴۰۰

روزنامه «میدل ایست ریپورت» در گزارشی ادعا کرد که خریدهای تسلیحاتی ایران از چین افزایش یافته است. این نشریه نوشت: «به دنبال تصویب قطع‌نامه اخیر شورای امنیت در مورد لزوم توقف جنگ ایران و عراق، مقامات ایران خریدهای تسلیحاتی خود از چین و دیگر کشورها را افزایش داده‌اند و سعی دارند قبل از تصویب یک قطع‌نامه در مورد اعمال تحریم تسلیحاتی علیه جناح مخالف آتش‌بس در جنگ ایران و عراق، خریدهای تسلیحاتی خود را صورت دهند.» (۳۷) این روزنامه افزود: «ایران اخیراً به خرید حداقل ۱۶ میلیارد دلاری موشک‌های کرم ابریشم و هواپیماهای غیرپیش‌رفته از چین دست زده است تا بر قطع‌نامه آتی سازمان ملل مبنی بر اعمال تحریم تسلیحاتی بر جنگ ایران و عراق، فایق آید.» (۳۸)

از سوی دیگر طارق عزیز معاون رییس جمهور عراق درباره منابع تأمین تسلیحات ایران و بهبود روابط عراق و آمریکا گفت: « تفاهمی که با " جرج شولتز " (وزیر امور خارجه آمریکا) در مورد محدود ساختن ارسال تسلیحات به ایران صورت گرفت ، از اهمیت خاصی برخوردار است . ایران ، تنها در صورتی که کشورهای دیگر اسلحه اش را تأمین کنند ، می تواند به جنگ ادامه دهد . بخش اعظم تجهیزات و تسلیحات این کشور از طریق چین و کره شمالی تأمین می گردد که ایالات متحده هم هیچ گونه کنترلی بر آن ندارد ، اما جریان اسلحه از غرب نیز ادامه دارد که خود یکی از مسائل عمده ما را تشکیل می دهد . »

مجله آمریکایی " فارین افرز " با درج اظهارات طارق عزیز ، نوشت : « عراق نمی تواند افکار غرب را به نفع خود بسیج کند زیرا این جنگ به منازعه شرق و غرب ربطی ندارد ، به علاوه ، ما جدیداً به جرگه آمریکا پیوسته ایم . فکر می کنم اکنون ایالات متحده را متقاعد ساخته ایم که ما خواهان صلح می باشیم ، این خود یک پیشرفت است ، اما هیچ کس بدان اهمیت نمی دهد . » فارین افرز افزود : « عراقی ها معتقدند که ایالات متحده به ویژه اگر بخواهد با اتحاد شوروی همکاری کند ، می تواند به گونه ای به جنگ پایان دهد و به اتفاق آمریکا و شوروی می توانند قدرت ادامه جنگ را از ایران سلب نمایند . عراقی ها این گفته آمریکایی ها و نیز روس ها را که ایران در خارج از محیط نفوذشان فعالیت می کند ، قبول ندارند . آنان می گویند که ایالات متحده اهمیتی برای جنگ ایران و عراق قائل نیست . » (۳۹)

۴۰۱

در پی تصمیم فرانسه برای تحریم خرید نفت از ایران و احتمال اقدام کشورهای غربی برای اتخاذ چنین تصمیمی ، یونایتدپرس گزارش داد : « سیاست گزاران آمریکایی احتمال تحریم واردات نفت از ایران را بررسی می کنند که چگونه می توان از این طریق تهران را به پذیرفتن تلاش ها و اقدامات صلح آمیز ، پس از اقدام ناگهانی فرانسه ، تشویق نمود ... در توکیو اشاراتی در مورد رسیدن به توافق در زمینه به تعلیق درآوردن واردات نفت از ایران - که در حال حاضر روزانه ۳۰۰ هزار بشکه می باشد - وجود دارد ، اما تنها در صورتی اعمال خواهد شد که سازمان ملل چنین درخواستی را که ممکن است شامل یک تحریم بین المللی نیز باشد ، مطرح نماید . در آمریکا کنترل های بیش تری در مورد واردات نفت از ایران به وجود آمده است . به طور کلی در مواقع فقدان محدودیت واردات نفت از ایران ، میزان خرید نفت آمریکا از ایران افزایش یافت و در ماه مه سال جاری به حداکثر ۷۵ هزار بشکه در روز رسید و همچنان باقی ماند ، در حالی که یک سال قبل از آن ، میزان خرید نفت از ایران تقریباً صفر بود . دیپلمات ها و کارشناسان نفتی در مورد میزان تأثیر ممنوعیت خرید نفت از ایران تردید دارند و می گویند که این یک اقدام خشم برانگیز است . » (۴۰) روزنامه تایمز لندن نیز در تفسیری درباره قیمت جهانی نفت و نقش کویت در پایین نگه داشتن قیمت آن ، نوشت : « سه

ماه پیش، بهای نفت در بازار جهانی هیجده دلار در هر بشکه بود و این تردید هم وجود داشت که آیا اوپک خواهد توانست این بها را برای نفت حفظ کند یا خیر؟ در حالی که اینک با سیاست‌های کاخ سفید و نگرانی جهان از تداوم جریان نفت مورد نیاز غرب از خلیج فارس، بهای نفت از مرز بیست و یک دلار گذشته است. در این میان کویت از کشورهایی بود که حاضر به افزایش بهای نفت خود نبود و هیجده دلار را بیش‌ترین بهای نفت می‌دانست، در حالی که بر خلاف میل کویت و امریکا، این افزایش، سه میلیارد دلار بر بودجه نفتی جمهوری اسلامی ایران افزوده است و روزانه هفت میلیون دلار به اقتصاد این کشور کمک کرده است. « (۴۱)

منابع و مآخذ روزشمار ۱۳۶۶/۵/۲۶

- ۱- خبرگزاری جمهور اسلامی، " گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۱، ۱۳۶۶/۵/۲۷، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۲- سند شماره ۹۷۳۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از سپاه ششم امام صادق (ع)، به ستاد مرکزی سپاه، ۱۳۶۶/۵/۲۸، ص ۱؛ و - خبرگزاری جمهوری اسلامی، " گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۳، ۱۳۶۶/۵/۲۸، ص ۵، اهواز - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۷؛ و - سند شماره ۹۷۳۴ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از زاجا - رکن ۳ - مرکز فرماندهی، به دفتر نخست‌وزیر، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۳- سند شماره ۲۹۰۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویهای اطلاعاتی شماره ۲۲، نزاجا - معاونت اطلاعات و عملیات، ۱۳۶۶/۶/۳، ص ۱۱.
- ۴- سند شماره ۹۷۳۹ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از زاجا - رکن ۳ به دفتر نخست‌وزیر، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۵- سند شماره ۹۷۴۰۸ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: دفتر نمایندگی امام در سپاه ششم امام صادق (ع) - دفتر سیاسی، به دفتر نمایندگی امام در سپاه مرکز، ۱۳۶۶/۶/۴.
- ۶- سند شماره ۹۷۳۷۱ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: فرمانده قرارگاه حمزه سیدالشهدا، به فرمانده نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۶/۵/۲۸، ص ۱؛ و - سند شماره ۲۸۹۶۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: از: فرمانده سپاه پانزدهم رمضان - معاونت اطلاعات، فرمانده نیروی زمینی، ۱۳۶۶/۵/۲۹.
- ۷- مآخذ ۱، ص ۷، بغداد - خبرگزاری رویتر، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۸- روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۲۸، ص.
- ۹- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ۱۴، واشنگتن - به نقل از خبرگزاری یونایتدپرس.
- ۱۰- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ص ۱۴.
- ۱۱- روزنامه کیهان، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ص آخر.
- ۱۲- اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، " بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۱۲۵۷، ۱۳۶۶/۶/۷، ص ۴۲، به نقل از مجله " نیوزویک"، چاپ سوئیس، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۱۳- سند شماره ۲۹۰۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویهای شماره ۲۴، از: معاونت اطلاعات نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۶/۵/۲۷ تا ۱۳۶۶/۶/۴، ص ۶.
- ۱۴- سند شماره ۲۹۰۱۷ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویهای شماره ۲۲، نزاجا - معاونت اطلاعات و عملیات، ۱۳۶۶/۶/۳، ص ۱۳.
- ۱۵- سند شماره ۲۸۹۳۵۰ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویهای شماره ۶۳، معاونت اطلاعات نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ص ۶.
- ۱۶- سند شماره ۲۹۰۴۲ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش نویهای شماره ۶۴، معاونت اطلاعات نیروی زمینی سپاه، ۱۳۶۶/۶/۸، ص ۴۵.
- ۱۷- سند شماره ۲۹۰۱۵ مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ: گزارش روزانه، معاونت اطلاعات سپاه پانزدهم رمضان، ۱۳۶۶/۶/۳، ص ۲.
- ۱۸- روزنامه رسالت، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ص ۵، مشهد - خبرگزاری جمهوری اسلامی.
- ۱۹- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ص ۱۴.
- ۲۰- مآخذ ۱، ص ۵۶، دریای عمان - خبرگزاری جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- 21- U. S. News (Aug 17 1987 (P. 18-22 .
- 22- Time (Aug 17 1987 (P. 39 .
- ۲۳- اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، " بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره

- ۱۲۶۱، ۱۳۶۶/۶/۲۴، صص ۲۷-۲۸، به نقل از مجله تایم چاپ هلند.
- ۲۴- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۶، ص ۱۶، خبرگزاری یونایتدپرس.
- ۲۵- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۶، ص ۱۶.
- ۲۶- مأخذ ۱، ص ۲۲، منامه - از خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۲۷- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۶، ص ۱۲، به نقل از روزنامه "لوموند دیپلماتیک".
- ۲۸- روزنامه رسالت، ۱۳۶۶/۵/۲۶، ص ۱۲، خبرگزاری تاس، به نقل از خبرگزاری فرانسه.
- ۲۹- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۶، ص ۱۲، نشریه "لوموند".
- ۳۰- خبرگزاری جمهور اسلامی، "گزارش‌های ویژه"، نشریه شماره ۱۵۲، ۱۳۶۶/۵/۲۸، ص ۱۸، بسلگراد - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۷.
- ۳۱- مأخذ ۱، ص ۱۸، قاهره - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۳۲- مأخذ ۱، ص ۱۰، نیکوزیا - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۳۳- مأخذ ۱، ص ۱۶، الجزایر - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۳۴- مأخذ ۱، صص ۴۵-۴۶، ریاض - خبرگزاری آسوشیتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۳۵- مأخذ ۱، ص ۱۱، رم - خبرگزاری جمهوری اسلامی، ۱۳۶۶/۵/۲۶.
- ۳۶- اداره کل مطبوعات و رسانه‌های خارجی وزارت ارشاد اسلامی، "بررسی مطبوعات جهان"، نشریه شماره ۱۲۵۵، ۱۳۶۶/۵/۲۶، ص ۱۸، مجله "فارین افرز"، چاپ امریکا.
- ۳۷- مأخذ ۳۰، ص ۴۹، نیویورک - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۲۶، به نقل از نشریه "میدل ایست ریپورت".
- 38- San Francisco Chronicle (Aug 18 1987).
- ۳۹- مأخذ ۳۶، ص ۱۸، مجله "فارین افرز" چاپ امریکا.
- ۴۰- مأخذ ۱، صص ۵۰-۵۱، نیویورک - خبرگزاری یونایتدپرس، ۱۳۶۶/۵/۲۷.
- ۴۱- روزنامه اطلاعات، ۱۳۶۶/۵/۲۷، ص ۱۶، به نقل از روزنامه "تایمز لندن".